

Byla C-338/20**Prašymas priimti prejudicinį sprendimą****Gavimo data:**

2020 m. liepos 22 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:*Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi (Lenkija)***Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:**

2020 m. liepos 7 d.

Proceso, pasibaigusio baudos, kurios vykdymas yra pagrindinės bylos dalykas, skyrimu, šalis:

D. P.

<...>

NUTARTIS

2020 m. liepos 7 d.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, Sekcja Wykonania Orzeczeń V Wydziału Karnego (Lodzės miesto centro apylinkės teismas, 5-ojo baudžiamojo skyriaus nuosprendžių vykdymo poskyris)

<...> [sudėtis]

išnagrinėjęs 2020 m. liepos 7 d. posėdyje byla

pagal **D. P.** skundądėl *Centraal Justitieel Incassobureau* ieškinio

dėl sprendimo, kuriuo paskirta piniginė bauda, vykdymo, remdamasis

Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo <...> 267 straipsniu ir Baudžiamojo proceso kodekso 15 straipsnio 2 dalimi,

nusprendė

I. Kreiptis į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą su prašymu priimti prejudicinį sprendimą dėl Sąjungos teisės išaiškinimo šiuo klausimu:

Ar teismo sprendimo, kuriuo skiriama pinigine bausme, įteikimas nubaustam asmeniui nepateikus vertimo į adresatui suprantamą kalbą suteikia vykdančiosios valstybės institucijai teisę atsisakyti jį vykdyti remiantis nuostatomis, kuriomis įgyvendinama Pamatinio sprendimo 2005/214/TVR 20 straipsnio 3 dalis, dėl teisės į teisingą bylos nagrinėjimą pažeidimo?

II. <...> (orig. p. 1)

Motyvai

1. Europos Sąjungos teisė

- 1.1 Pagal Europos Sąjungos sutarties <...> 6 straipsnio 1 dalį, Sąjunga pripažįsta Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje <...> išdėstytas teises, laisves ir principus; Chartija turi tokią pat teisinę galią, kaip ir Sutartys. Chartijos nuostatos niekaip neišplečia Sutartyse apibrėžtos Sąjungos kompetencijos. Chartijoje nustatytos teisės, laisvės ir principai aiškinami laikantis Chartijos VII antraštinėje dalyje pateiktų bendrųjų nuostatų, reglamentuojančių jos aiškinimą ir taikymą, taip pat tinkamai atsižvelgiant į Chartijoje nurodytus paaiškinimus, kuriuose pateikti tų nuostatų šaltiniai. ES sutarties 6 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad pagrindinės teisės, kurias garantuoja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija ir kurios kyla iš valstybėms narėms bendrų konstitucinių tradicijų, sudaro Sąjungos teisės bendruosius principus.
- 1.2 2005 m. vasario 24 d. Pamatinio sprendimo 2005/214/TVR dėl abipusio pripažinimo principo taikymo finansinėms baudoms (toliau – pamatinis sprendimas) 5 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad šiame pamatiniame sprendime gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų Sutarties 6 straipsnyje ir išdėstytų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, visų pirma jos VI skyriuje.
- 1.3 Pamatinio sprendimo 3 straipsnyje nustatyta, kad jis nekeičia įsipareigojimo gerbti Sutarties 6 straipsnyje įtvirtintas pagrindines teises ir pagrindinius teisės principus.
- 1.4 Pamatinio sprendimo 20 straipsnio 3 dalyje numatyta galimybė atsisakyti pripažinti ir vykdyti sprendimą, kai išduodančiosios valstybės pateiktas liudijimas leidžia daryti prielaidą, jog galėjo būti pažeistos Sutarties 6 straipsnyje įtvirtintos pagrindinės teisės ar pagrindiniai teisės principai.

2. Lenkijos teisė (orig. p. 2)

- 2.1 Remiantis *Kodeks postępowania karnego* (Baudžiamojo proceso kodeksas, toliau – KPK) 611ff straipsnio 1 dalimi, jei Europos Sąjungos valstybė narė, šiame

skyrįje vadinama „teismo sprendimą išdavusia valstybe“, prašo įvykdyti galutinį teismo sprendimą dėl piniginių baudų, šį teismo sprendimą vykdo apylinkės teismas, kurio veiklos teritorijoje asmuo, kuriam skirta bauda, turi turto ar gauna pajamas arba turi nuolatinę ar laikiną gyvenamąją vietą.

- 2.2 KPK 611fg straipsnio 1 dalies 9 punkte Lenkijos teismui suteikiama teisė atsisakyti vykdyti teismo sprendimą, jei iš liudijimo turinio matyti, kad asmuo, dėl kurio priimtas sprendimas, nebuvo tinkamai informuotas apie galimybę ir teisę apskųsti šį teismo sprendimą.

3. Nyderlandų teisė

- 3.1 *Centraal Justitieel Incassobureau* yra centrinė administracinė institucija, atsakinga už baudų, skirtų už Nyderlandų Karalystės teritorijoje įvykdytas nusikalstamas veikas, surinkimą ir išieškojimą¹.
- 3.2 *Centraal Justitieel Incassobureau* išduotas baudžiamasis įsakymas per 6 savaites gali būti apskųstas L. prokuratūrai.

4. Faktinės bylos aplinkybės

- 4.1 2019 m. liepos 22 d. sprendimu D. P. buvo skirta 210 eurų bauda už 2019 m. liepos 11 d. padarytą pažeidimą, numatytą Nyderlandų įstatymo dėl kelių eismo taisyklių administracinio ir teisinio vykdymo 2 straipsnyje – transporto priemonės, kurios dvi padangos neatitinka profilio reikalavimų, vairavimą. Sprendimas įsigaliojo 2018 m. rugsėjo 2 d.

5. Pagrindinė byla nacionaliniame teisme

- 5.1 2020 m. sausio 21 d. *Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi* gavo Nyderlandų valdžios institucijų prašymą įvykdyti sprendimą dėl D. P. paskirtos piniginės baudos. (orig. p. 3)
- 5.2 Šis teismas kreipėsi į *Centraal Justitieel Incassobureau* su prašymu nurodyti, ar sprendimas skirti piniginę baudą nubaustam asmeniui buvo įteiktas išverstas į lenkų kalbą.
- 5.3 Nyderlandų valdžios institucijos į šį klausimą atsakė neigiamai ir nurodė, kad sprendimas buvo parengtas olandų kalba, jame buvo pateikta papildomų paaiškinimų anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis, taip pat pateikta nuoroda į interneto svetainę www.cjib.nl, kurioje pateikiama informacija lenkų kalba.

¹ Informacija iš svetainės: <https://www.cjib.nl/pl>.

- 5.4** Atvykęs į 2020 m. birželio 9 d. posėdį nubaustas asmuo paaiškino, kad 2019 m. lapkričio pabaigoje ar gruodžio pradžioje gavo korespondenciją iš Nyderlandų be vertimo į lenkų kalbą. Jis pridūrė, kad negalėjo reaguoti į atsiųstą laišką, nes nesuprato jo turinio. Nubaustas asmuo gyvena iš maždaug 1 000 PLN (apie 240 EUR) pensijos.

6. Prejudicinio klausimo priimtinumai ir prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvai

- 6.1 <...> [informacija apie prašymo priimtinumą ir teisę apskūsti Lenkijos teisėje]
- 6.2 Europos Sąjungos Teisingumo Teismo atsakymas į prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo klausimą yra esminis siekiant teisingai aiškinti ir taikyti šio teismo nagrinėjamoje byloje nacionalines nuostatas, kuriomis įgyvendinamas Pamatinis sprendimas 2005/214/TVR.

7. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo pozicija dėl atsakymo į prejudicinį klausimą

- 7.1** Kaip nurodyta Pamatinio sprendimo 2005/214/TVR 5 konstatuojamojoje dalyje, gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų Sutarties 6 straipsnyje ir išdėstytų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, visų pirma jos VI skyriuje. Pamatinio sprendimo 3 straipsnyje pateikta nuoroda (**orig. p. 4**) į įsipareigojimą gerbti pagrindines teises, o 20 straipsnio 3 dalyje numatyta galimybė atsisakyti pripažinti ir vykdyti sprendimą, jei įtariama, kad jis buvo priimtas pažeidžiant pagrindines teises.
- 7.2** Byloje *Pupino*² Europos Sąjungos Teisingumo Teismas aiškiai konstatavo, jog pamatinis sprendimas turi būti aiškinamas taip, kad būtų gerbiamos pagrindinės teisės, įskaitant teisę į teisingą bylos nagrinėjimą, įtvirtintą EŽTK 6 straipsnyje, kaip jį aiškina Europos Žmogaus Teisių Teismas.
- 7.3** Reikia pažymėti, kad proceso, vykdomo valstybėje narėje, kurioje buvo priimtas sprendimas, perduotas vykdyti pagal Pamatinį sprendimą 2005/214/TVR, teisingumo klausimas yra ypač svarbus siekiant užtikrinti asmens, kuriam skirta bauda, teises. Taip yra todėl, kad toks sprendimas yra perduodamas kaip galutinis, o jį vykdanči institucija neturi teisės taisyti procedūrinių klaidų, padarytų valstybėje, kurioje sprendimas buvo paskelbtas.
- 7.4** Galiojančių Sąjungos teisės aktų nuostatų, susijusių su vertimu, analizė vis dėlto nepateikia akivaizdaus ir vienareikšmiško atsakymo į klausimą, ar sprendimą skirti piniginę baudą priėmusi valstybė narė privalo jį įteikti kartu su vertimu į adresatui suprantamą kalbą.

² 2005 m. birželio 16 d. Sprendimas *Pupino* (C-105/03, EU:C:2005:386, 59 punktas).

- 7.5 Pamatiniame sprendime 2005/214/TVR nėra nuostatos, kurioje būtų aiškiai nustatyta pareiga įteikti adresatui išverstą sprendimą, kuriuo skiriama pinigine bauda, tačiau reikėtų pabrėžti, kad nurodytas pamatinis sprendimas susijęs su kitoje valstybėje narėje jau įsiteisėjusio sprendimo vykdymo etapu. Ankstesnis etapas reglamentuojamas sprendimą išduodančios šalies įstatymuose ir, be kita ko, 2015 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2015/413, kuria sudaromos palankesnės sąlygos keistis informacija tarpvalstybinio lygmeniu apie kelių eismo saugumo taisyklių pažeidimus³.
- 7.6 Be techninio pobūdžio nuostatų, susijusių su pačiu valstybių narių kompetentingų institucijų keitimusi duomenimis, ši priemonė taip pat apima garantinio pobūdžio nuostatas. Kaip nurodyta 25 konstatuojamojoje dalyje, šioje direktyvoje laikomasi (**orig. p. 5**) Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje pripažintų pagrindinių teisių ir principų, be kita ko, teisės į privatą ir šeimos gyvenimą, teisės į asmens duomenų apsaugą, teisės į sąžiningą bylos nagrinėjimą, nekaltumo prezumpcijos principo ir teisės į gynybą. Kita vertus, 15 konstatuojamojoje dalyje nustatyta, kad valstybės narės turėtų galėti susisiekti su transporto priemonės savininku, valdytoju arba kitu nustatytu asmeniu, įtariamu padarius kelių eismo saugumo taisyklių pažeidimą, kad nuolat informuotų atitinkamą asmenį apie taikytinas procedūras ir teises pasekmes pagal pažeidimo vietos valstybės narės teisę. O 16 konstatuojamojoje dalyje nurodoma, kad valstybės narės turėtų pateikti pažeidimo vietos valstybės narės siunčiamo informacinio rašto lygiavertį vertimą, kaip numatyta Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2010/64/ES⁴.
- 7.7 Direktyvos 2015/413/ES rezoliucinės dalies 5 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad kai pažeidimo vietos valstybė narė nusprendžia inicijuoti tokias procedūras, ta valstybė narė pagal savo nacionalinę teisę apie tai informuoja transporto priemonės savininką, valdytoją arba kitą nustatytą asmenį, įtariamą padarius kelių eismo saugumo taisyklių pažeidimą. Informuojant pagal nacionalinę teisę taip pat supažindinama su to pažeidimo teisinėmis pasekmėmis pažeidimo vietos valstybės narės teritorijoje pagal tos valstybės narės teisę. Be to, tokia informaciniame laiške valstybė narė pateikia visą susijusią informaciją, konkrečiai – šio kelių eismo saugumo taisyklių pažeidimo pobūdį, pažeidimo vietą, datą ir laiką, pažeisto nacionalinės teisės akto pavadinimą ir sankciją, taip pat prireikus duomenis apie įrenginį, kuriuo buvo nustatytas pažeidimas. Šiuo tikslu galima pasinaudoti direktyvos priede pateiktu informacinio rašto šablonu.
- 7.8 Be to, 5 straipsnio 3 dalyje aiškiai nurodoma, kad, nusprendusi inicijuoti tolesnes procedūras, (**orig. p. 6**) pažeidimo vietos valstybė narė, siekdama užtikrinti, kad būtų laikomasi pagrindinių teisių, informacinį raštą, jei įmanoma, siunčia

³ OL L 68, 2015, toliau – Direktyva 2015/413/ES.

⁴ 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/64/ES dėl teisės į vertimo žodžiu ir raštu paslaugas baudžiamajame procese (OL L 280, 2010, toliau – Direktyva 2010/64/ES).

transporto priemonės registracijos dokumento kalba arba viena iš registracijos valstybės narės valstybinių kalbų.

- 7.9** Kaip matyti iš nurodytų nuostatų, į direktyvos taikymo sritį patenkančių pažeidimų atveju taikoma pareiga išversti informacinį raštą apie tolesnės procedūros inicijavimą į transporto priemonės registracijos dokumento kalbą, tai yra adresatui suprantamą kalbą. Tinkamai užpildyto informacinio rašto, kuriame yra visa reikiama informacija apie kaltinimo turinį ir apeliacijos pateikimą, išversto į adresatui suprantamą kalbą, pateikimas leidžia adresatui veiksmingai gintis nuo jam pateiktų kaltinimų. Taigi valstybių narių institucijoms Direktyvoje (ES) 2015/413 nustatytų informavimo pareigų vykdymas atlieka esminę garantijos funkciją.
- 7.10** Šiuo atveju taip pat būtina atsižvelgti į 2010 m. spalio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/64/ES nuostatas. Teisė į vertimą taikoma nuo tada, kai valstybės narės kompetentingos valdžios institucijos, atsiųsdamos oficialių pranešimą ar kitaip, praneša asmeniui, kad jis įtariamas arba kaltinamas padaręs nusikalstamą veiką, iki proceso pabaigos, tai yra iki galutinio klausimo, ar jis padarė nusikalstamą veiką, išsprendimo, įskaitant, jei taikoma, baudmės paskyrimą ir su bet koku apeliaciniu skundu susijusio sprendimo priėmimą⁵.
- 7.11** Vis dėlto Direktyvos 2010/64/ES rezoliucinės dalies 1 straipsnio 3 dalyje patikslinama, kad kai pagal valstybės narės teisės aktus numatyta, kad sankcijas už nedidelį pažeidimą nustato kita nei teismas, turintis jurisdikciją baudžiamosiose bylose, valdžios institucija ir tokios sankcijos skyrimas gali būti apeliacine tvarka apskųstas tokiam teismui, ši direktyva taikoma tik procedūroms tokiaime teisme nagrinėjant minėtąjį skundą. Kaip iš pradžių gali atrodyti, valstybės narės atleistos nuo pareigos versti dokumentus ikiteisminiame proceso etape bylose dėl sąlyginai nedidelių pažeidimų, kuriose sprendimą priima neteisminė institucija, ir tai, atrodo, taip pat patvirtina direktyvos 16 konstatuojamoji dalis. Taigi, kaip matyti iš minėtos nuostatos, pareiga išversti dokumentus atsiranda (**orig. p. 7**) tik nagrinėjant bylą teisme, kuriam buvo pateiktas apeliacinis skundas dėl neteisminės institucijos priimto sprendimo.
- 7.12** Nepaisant tokios išlygos Direktyvos 2010/64/ES 1 straipsnio 3 dalyje, nereikėtų pamiršti, kad joje nustatyta tik tam tikra minimali norma. Valstybės narės turi galimybę išplėsti joje numatytas teises, kad užtikrintų aukštesnį apsaugos lygį. Be to, joje aiškiai nurodyta, kad minėtas apsaugos lygis neturėtų būti žemesnis už tą, kuris nustatytas pagal Europos žmogaus teisių konvencijos arba Pagrindinių teisių chartijos normas, kaip jos aiškinamos Europos Žmogaus Teisių Teismo⁶ ar ESTT jurisprudencijoje. Be to, direktyvos nuostatų, kurios atitinka pirmiau minėtuose

⁵ Žr. direktyvos 1 straipsnio 2 dalį.

⁶ Toliau – EŽTT arba Strasbūro teismas.

dokumentuose garantuojamas teisės, aiškinimas ir įgyvendinimas turėtų atitikti abiejų minėtų teismų jurisprudencijoje pateiktą aiškinimą⁷.

- 7.13** Šiame kontekste verta paminėti, kad EŽTT jurisprudencijoje dėl EŽTK 6 straipsnio yra nuorodų šiuo klausimu, o Teisingumo Teismas taip pat turėjo galimybę pateikti savo nuomonę vertimo klausimu <...>. Kaip matyti iš EŽTT jurisprudencijos, teisė gauti teismo sprendimo ir informacijos apie teisę apskųsti vertimą yra vienas iš esminių teisės į teisingą bylos nagrinėjimą elementų⁸. Be to, Strasbūro teismas aiškiai nurodo, kad EŽTK 6 straipsnyje užtikrinamos teisės taip pat taikomos nedidelėms byloms, įskaitant administracines bylas⁹. Pareigą versti dokumentus, net ir bylose, susijusiose su mažesnio sunkumo veikomis, taip pat patvirtino Teisingumo Teismas sprendime *Sleutjes* (C-278/16), tačiau reikia pažymėti, kad šis sprendimas buvo susijęs su teismo priimtu baudžiamuoju įsakymu¹⁰.
- 7.14** Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo manymu, su asmens teise į sąžiningą bylos nagrinėjimą reikia sieti visų valstybių narių pareigą išversti sprendimus, kuriais skiriama pinigine bauda, net ir administracinėse bylose. Norint veiksmingai pasinaudoti teise į gynybą, reikia suprasti pateikiamų kaltinimų turinį ir informaciją apie teisę į apeliaciją. Taigi negalima manyti, kad teisė į gynybą užtikrinama (**orig. p. 8**) tais atvejais, kai sprendimas skirti pinigine baudą įteikiamas nubaustam asmeniui be vertimo, jam nesuprantama kalba, pateikiant nuorodą į svetainę, kurioje pateikiama tik bendra informacija apie apeliacijos dėl skirtos baudos procedūrą. Taigi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo manymu, kadangi nebuvo pateiktas kaltinimų turinio ir informacijos apie teisę į apeliaciją vertimas, nubaustas asmuo negalėjo pasinaudoti teise į gynybą.
- 7.15** Šią problemą taip pat pastebėjo Sąjungos teisės aktų leidėjas, nes Direktyvoje (ES) 2015/413, priimtoje praėjus keleriems metams po Pamatinio sprendimo 2005/214/TVR priėmimo, yra kelios garantijos nuostatos, įskaitant nuostatas, įpareigojančias siųsti kelių eismo saugumo taisyklių pažeidėjams pranešimus, išverstus į jiems suprantamą kalbą.
- 7.16** Atsižvelgdamas į pirmiau pateiktus argumentus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas mano, kad, kadangi sprendimas skirti pinigine baudą kartu su atitinkama informacija buvo pateiktas nubaustam asmeniui nesuprantama kalba, vykdančiosios valstybės valdžios institucija turi atsisakyti vykdyti šį sprendimą, nes jis buvo priimtas pažeidžiant asmens teisę į teisingą bylos nagrinėjimą.

⁷ Direktyvos 2010/64/ES 32 ir 33 konstatuojamosios dalys.

⁸ Žr., be kita ko, 2018 m. rugpjūčio 28 d. EŽTT sprendimą *Vizgirda prieš Slovėniją*, 59868/08.

⁹ 1984 m. kovo 21 d. EŽTT sprendimas *Oztürk prieš Vokietiją*, 8544/79.

¹⁰ 2017 m. spalio 12 d. sprendimas, ECLI:EU:C:2017:757.

7.17 Pirmiau nurodytos abejonės pateisina kreipimąsi į Europos Sąjungos Teisingumo Teismą.

7.18 <...>

7.19 <...>

<...> (orig. p. 9)

DARBINIS VERTINIMAS